

Витолд Дорошевски
(Witold Doroszewski)
(1899-1976)

„У научном погледу на свијет треба да се налазе импулси за унапређивање не само услова људског живота него и самог човјека; задатак је пак лексикографије да унапређује односе међу људима у оној мјери у којој се ти односи формирају под утицајем ријечи” — као да су основне поставке научне мисли Witolda Doroszewskog (Витолд Дорошевски).

Академика проф. др Witolda Doroszewskog од 26. јануара нема међу живима. Био је професор Универзитета у Варшави — од 1929. године, редовни члан Пољске академије наука, шеф Института за лингвистику ПАН, аутор низа радова из области пољског језика, дијалектологије, лексикографије, семантике, грађења ријечи итд., уредник низа серија и часописа. У њему губимо великог научника, истакнутог лингвисту, научника посебно оданог питањима културе језика.

За широке пољске друштвене слојеве проф. Doroszewski је био највиши ауторитет кад се радило о култури матерњег језика. Ауторитет до тог степена да је бацао у засјенак дјелатност других лингвистичких стручњака. Огромну је популарност стекао захваљујући радио-емисијама о језику, које је водио чак од 1935. — са прекидом за вријеме рата водио их је све до последних дана живота. Касније су те емисије штампане у Језичком савјетнику (*Poradnik Językowy*), а избор је објављен у замашној књизи „*O kulturze slowa*», 1962. („За културу ријечи”). Професор је увијек истицао да се рад на култури језика треба да заснива на ширењу просте истине да је служење језиком једна од форми учествовања у историјској заједници рада, која је језик; свјесно пак припадање тој заједници је извор равнотеже, поштовања ријечи и осјећања одговорности за њу.

Из низа радова који у себи носе ту тематику треба макар поменути »*Slownik poprawnej polszczyzny*«, 1973. („Рјечник правилног пољског језика”).

Читав ансамбл научних радника под руководством проф. Doroszewskog започео је 1950. године рад на „Рјечнику пољског језика” («*Slownik jezyka polskiego*»), а посљедњи том (XI) изашао је 1969. године. Рјечник у себи садржи око 120 хиљада израза, значење свакога израза илустровано је одговарајућим примјерима. Рјечник, који представља животно дјело проф. Doroszewskog, нема само огромни значај за науку и културу него је и дјело од посебног практичног значаја, а представља основу и за друге радове из области лексикологије.

Врло је обимно и разноврсно цјелокупно научно дјело проф. Doroszewskog. Библиографија његових индивидуалних радова знатно прелази 400 позиција. Своју је научну мисао посветио дијалектологији, грађењу ријечи, затим теорији језика. Био је противник структурализма и фонологије, а своју је концепцију базирао на материјалистичким основама. У књизи под

насловом »*Elementy leksykologii i semiotyki*«, 1970. („Елементи лексикологије и семиотике”) први пут су међусобно повезани проблеми лексикологије, лексикографије и семиотике.

Бивши професорови ученици, касније научни сарадници, завршаваће радове које је његов ум започео: колектив стручњака ради на скупљању и обради посљератне пољске лексике, група дијалектолога бави се обрадом пољског дијела Општесловенског дијалектолошког атласа, припрема се и рјечник пољског језика XVII и XVIII вијека итд.

Савремена наука изгубила је не само једног од највећих пољских лингвиста него и истовремено једног од најистакнутијих савремених научника. За своје заслуге проф. Doroszewski добио је изузетно много признања, високих државних пољских и страних одликовања. Био је добитник Државне награде за 1969. годину, почасни доктор универзитета у Лођу, Берлину и Прагу. Био је предсједник Међународног комитета слависта и 1973. године руководио је VII међународним конгресом слависта у Варшави.

З. М. Малишевска-Вуковић